

Barcelona, 7 d'agost de 1931

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV -2718

Preu 20 cts. - Atrassats, 40

El bon director

- Som i serem gent catalana...

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *ovulitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugles, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari si), *ecsemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, calçada del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potenciades del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebren gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortollament, tractament i guariment de les dites malalties.

*Els millors discos
són els de*

La Voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

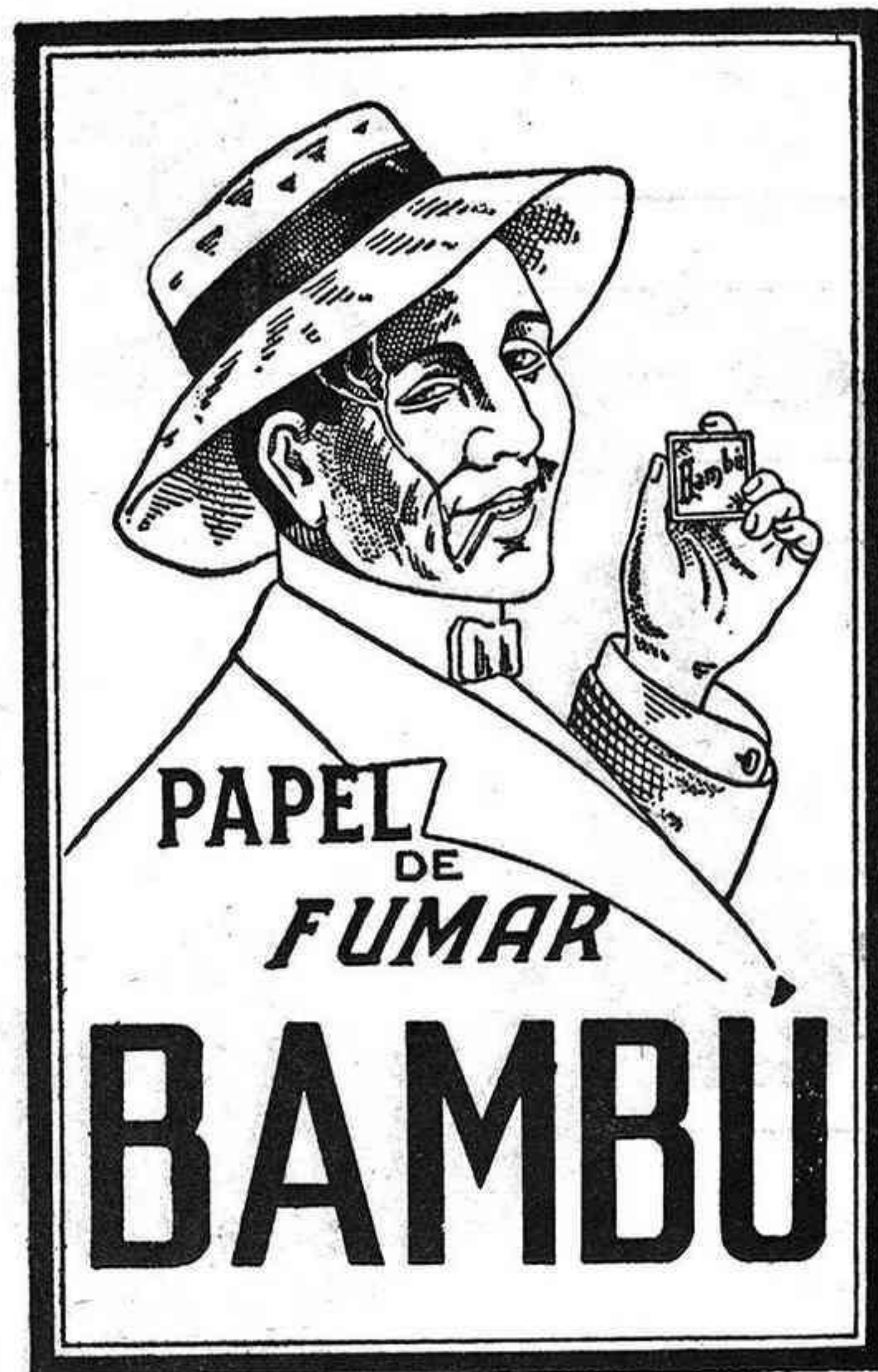
Si voleu

**un bon
aparell de Ràdio**

ANEU A

"La Casa del Aficionado"

RAMBLA DE LES FLORS

PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Visió de l'Estatut

El President Macià va avançar a la balconada de la Generalitat i va dir: —Ja som lliures!

Aquestes paraules les ha estat esperant Catalunya des del dia 11 de setembre de 1714. Un poble que servia la seva personalitat a través dels anys, amb la multiplicitat de fets de què es componia la vida d'un país, té evidentment una acusada figura històrica i un innegable dret d'existència.

Els que hem arribat a la vida política catalana quan aquesta estava en mans de la "Lliga Regionalista" i del geni constructiu de Prat de la Riba, que anava creant els diversos matisos de la política catalana, però defugint la direcció provinciana de Madrid, fins a consolidar partits catalans i catalanistes amb residència a Barcelona com a capital i amb plena independència dels que es descabdellaven a Espanya. I hem vist com tenien ací uns partits republicans, socialistes, dretans, sense cabdillatges forans i sense convertir Catalunya, en el pla peninsular, en una força provinciana més. Catalunya retornava al seu clos, defugia la fórmula centrífuga imposada pel compromís de Casp, i retornava a trobar-se a l'empar de la seva llengua en una cultura específica i en unes característiques socials i polítiques diverses a les de la resta de l'Estat unitari. La virtut del catalanisme ha estat mantenir una tradició històrica i, més tard, mercès a la tasca dels homes esquerristes, donar al catalanisme aquell contingut social que ha humanitzat una política que fins ara semblava cobrir tan sols la mercaderia d'uns aranzels o d'unes lleis de protecció econòmica o policíaca que res no tenia de comú amb els ideals.

No era, doncs, un partit polític el que demanava la llibertat de Catalunya; no era l'ideal d'uns en contraposició dels ideals d'uns altres; era, degut a la tasca pacient d'un home, l'ideal de tots els partits polítics de Catalunya i, per tant, de tots els catalans; el que volien i reclamaven contra la política uniformista i unitària era una política diversa i típicament peninsular. Contra el tipus de política standarditzada que propugnaren dues dinasties foranes, el tipus de política inter-peninsular que féu la grandesa d'aquestes terres reunides sota els Pireneus.

En aquests trenta anys de redreçament patriòtic, Catalunya va ésser la incògnita de la política nacional. Era el "islot acantilado" de què ha parlat Ortega i Gasset; però aquest "islot acantilado", mentre els altres pobles que no ho eren *islot*s anaven isolant-se del ritme europeu, s'anava acostant a les hores internacionals i sabia dels moviments

polítics i socials, més que els que no eren *islot*s acantilados; en aquests trenta anys de redreçament patriòtic, Espanya, davant de Catalunya, havia pres, sota el règim monàrquic, una posició d'incomprensió. Un jutge municipal de Sòria, per exemple, o un registrador de la Propietat de la "província" de Badajoz titllaven de separatista tot el que era manifestació d'una particularitat ètnica. No veien clar que el moviment catalanista no era altra cosa que la voluntat de conviure agermanats, però no apilats; junts, però no confosos; com en un Estat modern es mantenen les diverses manifestacions de les races o pobles units per a una tasca comuna. La demostració és que Catalunya ha fet ús de la clàusula del Pacte de Sant Sebastià, en què se li deixava el dret d'autodeterminar la seva personalitat i hom no podia negar a la Diputació de la Generalitat el fer votar als Ajuntaments i al poble un Estatut en què s'hagués demanat la independència plena de Catalunya, el desig de manifestar-se en nacionalitat apart, etc... I Catalunya, donant, una vegada més, un exemple d'aquells que acostuma a donar, barrejant la fe i el seny, no ha demanat ni més ni menys del que hi havia aprovat en aquells programes federals que nasqueren a Madrid sota la presidència de Francesc Pi i Margall.

Diversitat republicana, que no és uniformitat monàrquica; singularitat peninsular, que no és unitat borbònica; particularitats humanes, que no són conjuncions artificials. Això és l'Estatut, i això és la República.

Em deia, no fa gaires dies, un anarquista, En Bartomeu Oller, que Pi i Margall, amb la seva teoria federalista, va ésser qui va donar a Catalunya més homes a l'anarquisme. Potser sí; però també cal dir que les individualitats, quan són fortes, quan representen un caràcter i una cultura, són dignes de l'existència, perquè d'ells són les fites civilitzadores.

Catalunya, fins el dia 14 d'abril separatista, no ho ha estat, ho ha deixat d'ésser, quan s'ha trobat que al davant no hi tenia un Estat coercitiu, sinó un Estat disposat a col·laborar a una obra alliberadora i democràtica.

FRANCESC MADRID

ELS "JOANISTES"

El desprestigi d'Alfons XIII era tan formidable, que fins els més fidels alfonsistes consideraven necessària, per tal de formar un minúscul partit monàrquic, la prèvia abdicació de l'ex-rei.

Però en qui abdicar?

Es va pensar, per un moment, a fi de donar més força al nou partit, en Don Jaume, el pretendent carlista. Però el pretendent no reunia totes les condicions... Tothom ho sap que a Don Jaume li falten certes condicions essen-

ciats... Què no diria "Solidaridad Obrera", per exemple, d'un rei així?

Per la part dels fills de Don Alfons la cosa no estava gaire millor. El Príncep d'Astúries, afeblit per la seva hemofília hereditària, calia descartar-lo. El seu germà Jaume, sord i mut, també... Calia recórrer al tercer fill, l'infant Joan...

I diuen que, en efecte, damunt d'ell han caigut quatre abdicacions, formant-se tot seguit el partit *juanista*.

El partit *juanista*! Ja teniu, doncs, agrupats pintorescament entorn del *niño-rei*, les escòries més menyspreables del monarquisme espanyol.

Una cosa, tot plegat, que, si no fes tanta llàstima, faria riure molt.

PETIT I GROC

Don José Franchi, canari i diputat canari, ha estat anomenat fiscal de la República.

—Sóc petit per a un càrrec tan gran— ha declarat.

Evidentment, evidentment; un canari és petit...

NO HI HA DRET

Dos lladres han atracat un automòbil. Es a dir, no un automòbil, precisament, sinó el conductor—propietari d'un automòbil—i un amic seu que l'acompanyava.

Naturalment, els lladres anaven per robar, que és el seu ofici, la seva obligació i la seva devoció. Però no tingueren sort. Els atracats sols duïen al damunt un dècim de la rifa i quinze cèntims.

Virai, que és un home sentimental—mal li està el dir-ho—, s'ha entristit en llegir aquesta gasetilla. Ja suposareu que perquè fets semblants no alegren a ningú. Són fets eloqüentíssims i llastimosos que ens diuen ben a les clares la

decadència d'aquesta època, la crisi moral i material que travessem.

Fets com aquest, que aparentment no tenen cap transcendència, són els que marquen d'una manera més expressiva, més inequívoca, el daltabaix del nostre temps. Quina vergonya! Quina indecència! Quina indignitat!

Vaja, senyors, posin-se la mà al pit i confessin que el lladre mereix ésser més ben atès, més ben tractat, tenir més sort. Ah, doncs, què es creïen? Que Virai compadia els robats? Però si gairebé no són robats! Si gairebé els robats i les víctimes són els lladres!

No pretén Virai cantar les excel·lències del robatori, cosa que, per altra banda, no ofendria ningú, perquè ningú no es donaria per entès. Avui, des de l'Estat al petit comerciant, qui és que no roba? Tornin-se a posar la mà al pit, senyors, i contestin—si poden—amb franquesa i sinceritat, si hom roba o no. Virai està segur que, si són sincers, contestaran un sí tan ferm, tan poderós, que semblarà que altra vegada tornem a votar l'Estatut.

No, no; nosaltres a qui compadim és als lladres. La professió de lladre potser no és tan beneficiosa com la d'advocat o de metge—sobretot si l'advocat i el metge es dediquen a la política—, però és bastant més perillosa i difícil. Avui com avui, si té alguna recomanació, qualsevol carbasó amb potes aprova la carrera de metge o d'advocat. En canvi, la de lladre és bastant més difícil d'aprovar. Hi ha més risc, més perill. I fins Virai s'atreveria a dir que més estudi, encara que per a robar no sigui necessari aprendre el grec, el llatí i l'àlgebra.

El fet és que el lladre, per a no treballar, s'ha de fer un tip de treballar. I total, per què? Per trobar-se pagat—per força—amb quinze cèntims. No hi ha dret a enganyar la gent. I enganyar la gent és anar vestit de senyor, tenir automòbil, i portar quinze cèntims a la butxaca.

Seguint per aquest camí, veient que el negoci ha anat tan a menys, aviat tots els lladres deixaran l'ofici i es dedicaran a la política, que, mantes vegades, també és una manera de robar, i de robar amb tranquil·litat i bons aliments.

Quant als senyors que van en automòbil, Virai, compadit dels lladres, els pregaria que no sortissin sense un bitllet de vint-i-cinc pessetes, jornal mínim.

VIRAI

Sí! sí! sí!

—Anem comptant fins a 173.009.

Capricis i paradoxes

L'EXCEPCIÓ

Alguns diaris madrilenys diuen que amb l'Estatut els catalans hem fet la gran tupinada. No ho discutim. Convinguem-hi. Ha estat, però, una mena de tupinada genial, feta amb la col·laboració de gairebé tots els catalans i a gust de tots. Jo em penso que fins els vots negatius són vots de tupinada. Els hi hem posat, és clar, per demostrar que aquells que han volgut votar contra l'Estatut han pogut fer-ho.

Car, altrament, us expliqueu que en aquests pobles petits que no depassen dels mil habitants i en els quals gairebé tot el cens s'ha abocat a les urnes, hi hagi pogut haver dos o tres individus, i de vegades un, que hagi pogut votar en contra?... Jo gairebé no m'ho explico. Si existeix, quina mena d'insecte rar i inclassificable deu ésser?

Direu, potser, algun antic lector de "La Epoca"; potser algun jove lector de "La Nación". No. Aquests diaris, tant com l'"A B C", són desconeguts en les poblacions rurals de Catalunya. Direu, potser, algun pupí. El pupí ha esdevingut inexistent. Alguns, grimpadors de mena com són, figuren ja entre els nacionalistes més entusiastes. Els altres, aquells que porten damunt del seu nom un massa gros estigma, procuren passar per alt, o per baix. A desgrat de la seva fúria feixista aleshores que els protegien les baionetes alienes, ara no gosen donar la cara. Els pupins figuren entre aquest vuitanta per cent de catalans que no han votat. Formen en la llista dels morts i dels absents. Catalunya ja no existeix per a ells. Ells ja no existeixen per a Catalunya.

Aleshores, qui seran aquests votants?... Potser entre ells hi trobaríem algun d'aquests propietaris emfurismats contra l'Estatut perquè no hi és proclamada la supremacia del gendarme. Però en la majoria dels casos podeu estar segurs que es tracta d'un d'aquests folls esperits de contradicció, d'aquests discutidors frenètics que no estan conformes amb res ni amb ningú, que no estan conformes amb ells mateixos. No m'estranyaria que, en aquests poblets, l'estadística dels malalts del fetge coincidís, amb bastant d'exactesa, amb la de votants contraris a l'Estatut.

Ah! Jo comprenc l'apartament de certs esperits selectes, en petits clans de persones triades per una comunitat de sentiments o d'idees. Jo comprenc i admiro la soledat fecunda del poeta, que sap isolar-se en mig de la multitud, per esdevenir, potser, després, l'interpret més pur de les veus de la raça. Però la soledat d'aquests folls rancorosos, quina soledat més trista no ha d'ésser! És una soledat feta d'odi, una soledat sense esperança. Jamai no podran estrènyer una mà veritablement amiga; jamai no sentiran un cor que glateixi al compàs del seu cor. Si és un català, en aquests pobles rurals de Catalunya saturats de catalanitat, serà potser mirat com el traïdor a la raça, com l'enemic comú. Jo me l'imagino passejant sol pels camps, bracejant com un esperitat, fent discursos als arbres i a les vinyes, que es negaran potser a donar-li la seva ombra, a saciar-li la set amb els seus succs.

Però a mi no m'inspira rancúnia de cap mena. M'inspira més aviat pietat: la mateixa pietat que aquests ximples i faltats, que de vegades hi ha en els pobles.

- Espero que avui em donaràs el Sí.
- No! Ja l'he donat a En Macià.

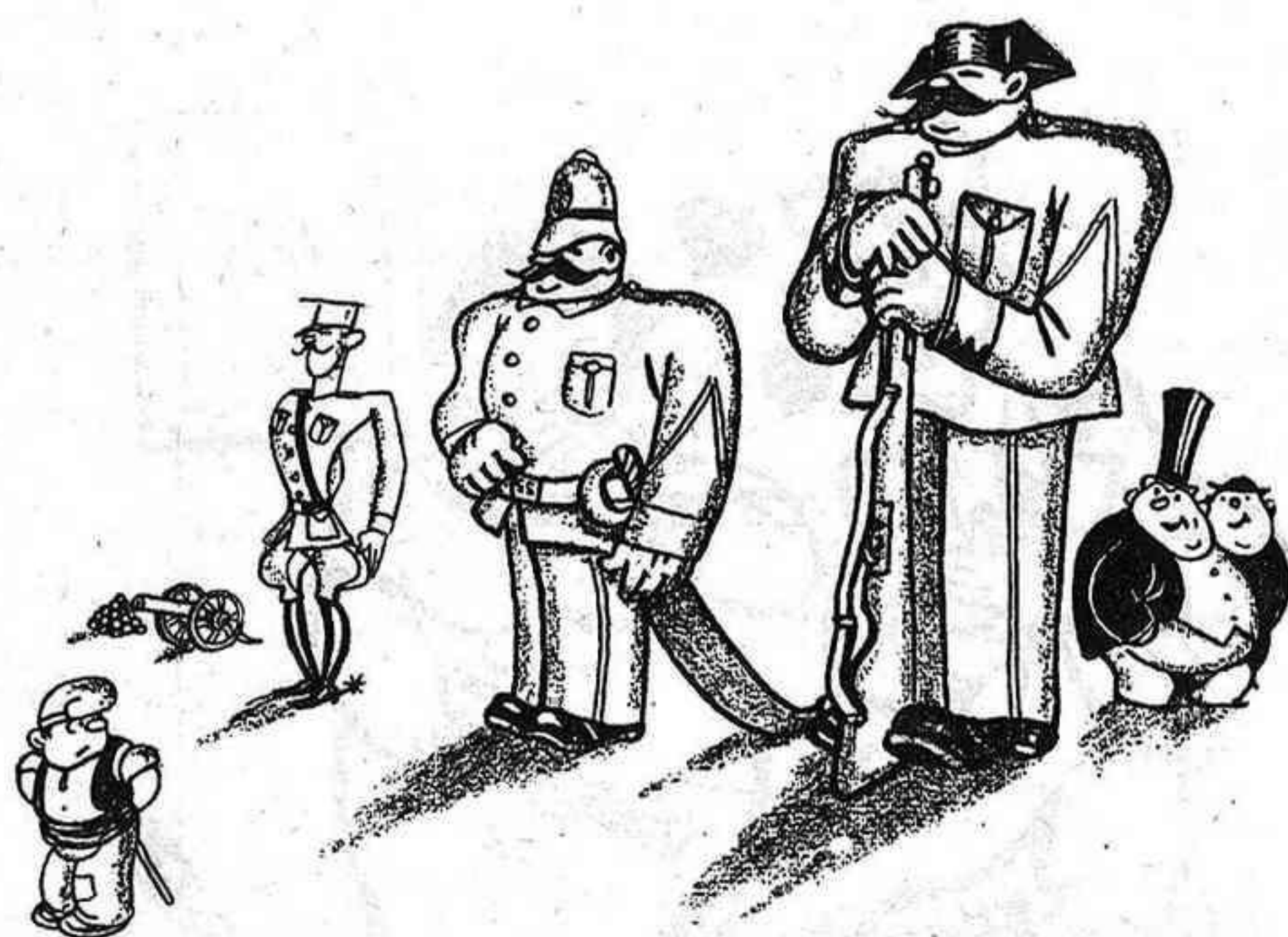

1714-1931

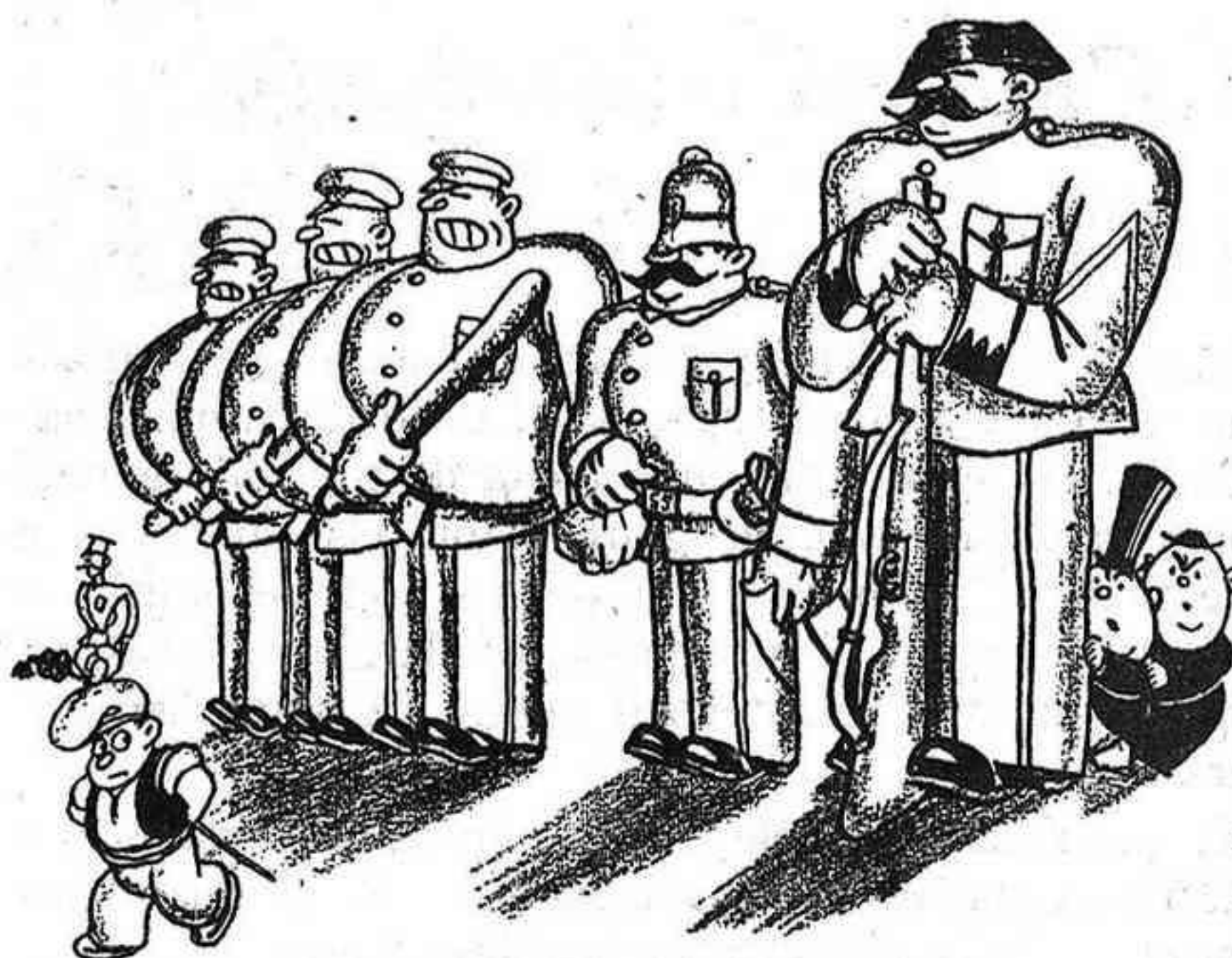
DOMÈNEC GUANSÉ

- Mai no és tard, quan arriba...

Monarquia... República?..

—Sí que anem bé!..

Film de la setmana

Dilluns

Exceptuant totes les vagues,
l'atemptat (?) contra En Lerroux,
l'avalot dels "sin trabajo"
i el rumor ja conegut
d'un dilluns sagnant i tràgic,
dominà la quietud.

Vivim tots com a la glòria!
Qui gemega, ja ha rebut!...

Dimarts

Conferència pro-Estatut
que l'Hurtado va donar.
(Segons Ràdio-Barcelona,
l'havien de radiar.

Per no perdre'n el costum,
ens quedarem amb les ganes.
La Ràdio no funcionà...
per les coses catalanes).

Dimecres

Un nou debat sobre els taxis;
més bronca a la Casa Gran.
Sembla que no tinguin feina
ni hi hagi res important;
quan la pols ens atabala,
els carrers són entrebancs,
i no hi ha cases barates,
ni... cervell de "concejal".

Dijous

Notícia sensacional!
A les Corts Constituents
ratifiquen els poders
al Govern Provisional.

Es veu que ho han fet molt bé,
ningú no hi té res a dir!

Nosaltres diem: MAURA, NO!
i allà diuen: Maura, Sí!

Francament, és lamentable,
que totjust en començar,
les Corts no facin neteja
de segons quins governants.

Divendres

Han assaltat, a Manresa,
un altre Banc,
i cent-setanta-mil "peles"
s'han emportat.

No sabem pas què ho farà:
sempre passen aquests fets,
quan amb coses de la Pàtria
estem distrets.

Dissabte

"Tour de force" per l'Estatut:
anuncis descomunals,
autos-cotxes, camions.

—Esteu, tots, ja preparats?

I surt de les nostres boques
un SÍ ferm, jamai donat,
paladins del Sant Exèrcit
de la Santa Llibertat,
tot esperant el

Diumenge

que ha de portar el triomf
de les ànsies d'aquest poble
que, si algú va creure'l mort,
fou perquè no coneixia
nostra fe per l'ideal,
i el braó amb què lluitaríem
quan Macià ens hagués cridat!

DOMÈNEC DIUMENGE

Contra els mal catalans

Tothom sap que hi ha catalans que no estan conformes amb els homes de Catalunya. Són uns catalans, per desgràcia nostra, nascuts aquí. Per desgràcia nostra i d'ells. No són dignes d'ésser-ne fills, d'una terra noble, bella i gran, com ho és Catalunya.

Aquests homes vils s'han complagut sempre a burlar-se de nosaltres, vexar-nos, ridiculitzar-nos.

I encara ho fan.

Cada un de nosaltres coneix un d'aquests mals catalans.

¿Què han de dir, els germans d'Ibèria, aquests nobles germans de València, de Mallorca, de Galícia, d'Aragó, que tan bellament, que tan graciosament emeteren el seu vot ple de confiança, diumenge passat, en veure o sentir aquests odiosos, malvats, infectes individus que per nostra—i d'ells, ho repetim—desgràcia han malnascut en aquesta terra plena d'anhels i il·lusions? ¿Quin concepte han de formar d'aquest mal patriota que, anant contra Catalunya, va contra la mateixa Espanya?

Això no pot durar.

La majoria dels "no" que formaren ridícula minoria en el plebiscit, era obra d'éssers plens de despit i rancúnia que parlen la nostra llengua; éssers emparentats amb homes de l'odiosa i encara no prou morta dictadura; éssers a qui se'ls ha acabat el manar, el figurar, l'embutxacar; i ara, naturalment, despatriquen i van contra la nostra noble i justa causa; contra el desig unànim de d'un poble més de dos segles oprimint.

Llavors, ja hi anaven en contra, dels nostres ideals.

A pesar del càrrec que ocupaven, no n'estaven satisfets, i mai no perdien ocasió de ferir-nos, tot burlant-se de l'exili del venerable Macià. No tenien la consciència neta, i temien que "allò" s'ha acabés, com s'ha acabat: per ells, com el rosari de l'aurora.

Ara, si ells, vençuts, fracassats, brutes les mans, brut el cor, s'estessin quiets en un recó, res no hi tindriem a dir. Però no és així. Encara suren. Encara despatriquen. Encara infecten despatrios i oficines. Encara tenen aquella rialleta falsa i despectiva. Encara no parlen bé de l'Avi!

¿Per què els hem de callar, els noms d'aquests homes?

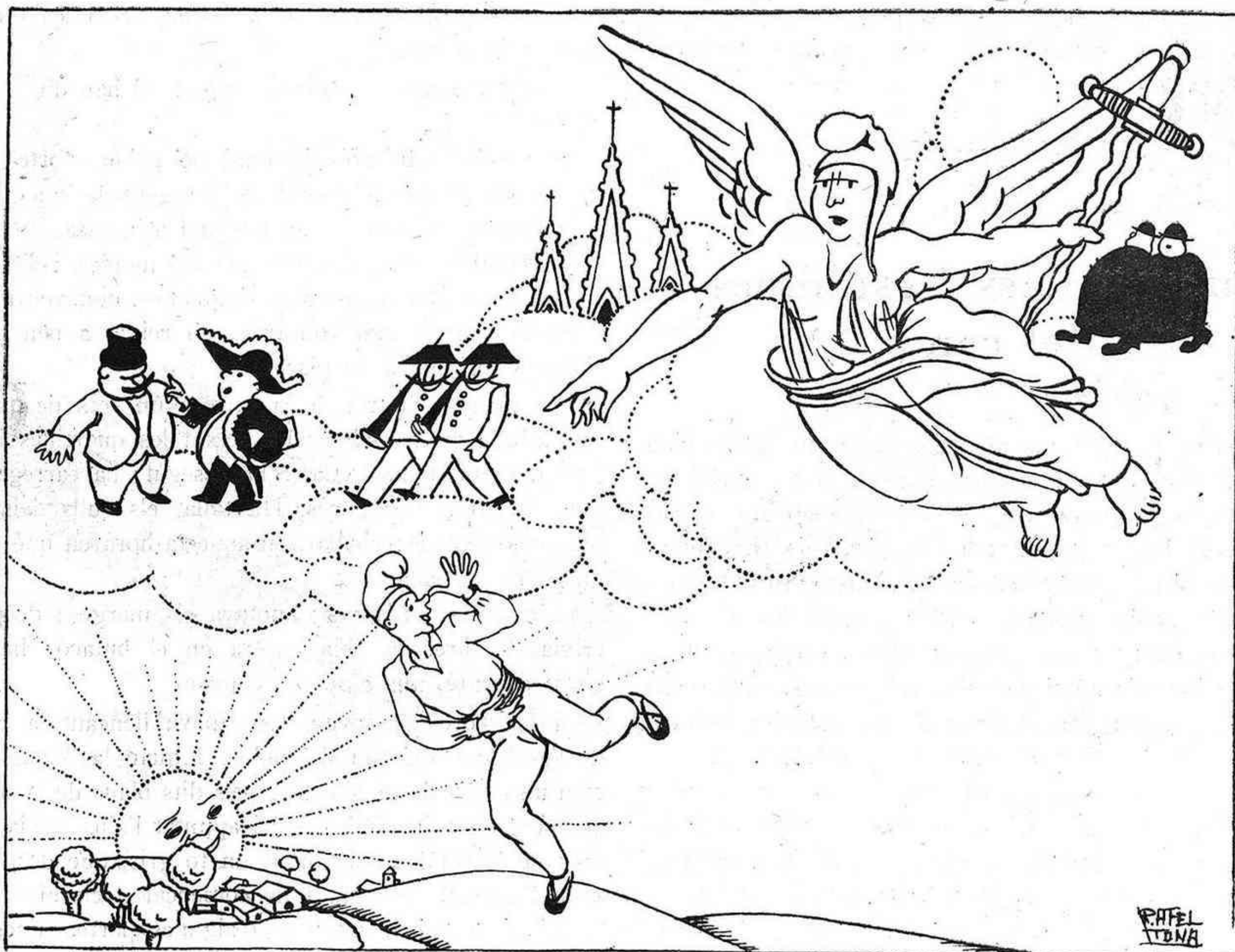
Es precis que tothom els conegui, perquè, enemics com som de repressions violentes, els puguem fer una guerra sorda, tot apartant-nos i fent-los apartar de les gents que, ignorant qui són i com obren, conviuen amb ells. Hem de fer-los impossible la vida, deixant-los sols pertot, senyalant-los i dient ben alt: "Aquest és "aquell"; "allò" indigne; "allò" roí; "allò" menyspreable que befa i malparla de la seva terra per un egoisme qualsevol; "allò" infecte, ple de verí, que no pot sentir dir bé de Catalunya ni veure-la anar endavant gloriosament".

Contra aquests homes, tota la nostra dignitat.

Tenen dintre seu pasta jesuítica, instint de Borbón, i no els podem tolerar.

«Català! Vigila'l, aquest traïdor. Atura-li la llengua. I demà, quan els anhels de Catalunya siguin un fet, aparta't d'ell com d'una cosa empestada. Deixa'l que es reventi, que es revolqui en un recó, fins a morir com el què és: com una bèstia rabiosa.

AGUSTÍ COLLADO

Consells d'àngel

—Creu-me; no entris, que s'està millor a la terra.

Després de l'esclatant triomf de la voluntat del poble, ocorregut el 2 d'aquest mes, hem de donar com un fet ja l'Autonomia de Catalunya. I, assolida l'autonomia, què farà el nostre Ajuntament? Cal que els regidors comencin a pensar en la seva propera gestió; és precis que, sense les privacions i entrebancs que ofereix l'haver de demanar permís, comenci una era de fiscalització de tots els impostos municipals, la revisió de tots els contractes actualment vigents, el sanejament immediat de la Hisenda municipal. Si és precis arribar a sacrificis, en bona hora siguin demanats. Però que el poble no vegi actituds tèrboles ni caixes obertes per a engolir les pessetes que paga, amb el sol fi de gastar-les amb bestieses i ridícules manifestacions personals.

I sobretot, aquell dèficit de l'Exposició. No hi ha ningú que vulgui portar el gep trenta-quatre anys; és precis que la Comissió que té tot el paperam es manifesti d'una vegada i procuri cancellar el dèficit en un sol exercici o dos, tot lo més. Aquest afer és de vital importància per la ciutat, i a la Casa Gran s'hi han adormit. Sembla que, havent decretat mitja dotzena de recàrrecs, ja han complert amb la seva obligació, i estem massa acostumats a què aquesta mena d'estalvis se'ns mengin les estovalles.

Senyors regidors de Barcelona: El poble us demana administració municipal i prou baralles i discussions ridícules. No vulgueu estirar més el braç que la mànega. La pubilla ja es conformarà i sabrà estar-se'n d'unes quantes millores, si veu que anivel·leu el pressupost i els diners no van a parar a les butxaques de segons qui...

Després, a treballar: Cultura, reformes, cases barates decents; que de tot fa falta!

Suggerències i estampes del camp

A L'HORA DE L'ALBA

Aquest és un poble davant del mar, en una petita cima davant del mar. Dalt de la cima, l'església i el castell—pedres daurades d'anys i de sol, de color de mel—retallant-se sobre el cel blau. Els carrers són costeruts, irregulars, formant recons i placetes silencioses, misterioses. Les cases d'aquest poble—cases de parets grogues, verdes, blaves, datades en 1771, en 1784, en 1789, en 1792—són, en l'interior, irregulars, silencioses, misterioses, amb sales de sostre alt. Per a passar d'una d'aquestes sales a l'altra, en un mateix pis, s'han de pujar i baixar escales. En les sales d'aquestes cases hi ha cònsols de l'Imperi, canteranos anglesos de finals del segle XVIII, sumptuosos llits barrocs, calaixeres isabelines, caixes de núvia magníficament tallades, que ara serveixen per a guardar el gra.

De nit i amb lluna, els carrers, les places, els recons d'aquest poble, tenen l'encís fals i acromat d'una decoració de teatre. No s'oeix cap remor, hi ha un silenci total i absolut. En aquest poble hom retira d'hora i, passades les

onze de la nit—excepte els dissabtes, que van a "La Violeta"—, no es veu ningú pel carrer. Sols, llunyana i apagada, la dolça veu del mar, que té un ritme lent de cançó de bressol. Sols, de tant en tant, la veu greu de la campana, que deixa caure damunt del poble una hora més.

Aquest home ha arribat al poble al migdia. Ha estat l'únic viatger que ha baixat del tren en aquest poble. Cosa terrible, aquesta d'ésser l'únic viatger que deixa el tren en una estació humil, sense categoria, davant els altres viatgers que, llavors—encara que en realitat vagin a Lleida, a Tarragona, a Figueres—, sempre sembla que van a Biarritz, a Deauville, a Ostende.

L'andana de l'estació, sota el sol—un sol terrible, d'infern—, era deserta. Cosa que ha decebut i contrariat visiblement el viatger. El poble és lluny de l'estació, i el viatger—que esperava que el sortissin a rebre—no pot anar al poble carregat amb dues maletes, un maletí, una cartera plena de papers.

A la fi, el viatger ha trobat un noi que ha volgut arribar-se al poble a cercar un automòbil. Ha vingut l'automòbil, i ara el viatger és ja en aquesta casa—tan senyora i catalana—del poble.

Ara és alta nit. Després de sopar, en un hort ple de clavellines i baombilies, les noies i el senyor d'aquesta casa s'han retirat a descansar. El viatger, seguit de dos gossos—un llop i un Pomerània—, ha sortit a fumar una pipa i a donar un tomb pel poble.

Això ha causat una certa estranyesa a les noies i el senyor de la casa.

—Però si ara no trobarà ningú!—li han dit.

—Millor.

I el viatger, després del tomb pel poble—portes i finestres closes, silenci, blavor de cel i argent de lluna, i, lluny, la dolça veu del mar—, ha retornat a la casa.

Ha entrat a una sala a la qual els mobles, vells, gairebé antics, i el sostre baix—cosa singular—, donaven intimitat. Aquesta sala té una finestra amb reixa, a peu pla, que s'obre a una mena de placeta.

El viatger ha tret de la cartera un feix de quartilles, uns llibres de la maleta; ha deixat les quartilles i els llibres damunt d'una taula. S'ha assegut; ha carregat novament la pipa, l'ha encès. Ha tallat els fulls dels llibres. I ha començat a treballar, en aquesta hora en què al poble ningú no treballa.

Llegia unes pàgines; anotava els marges; després escrivia. Després es feia enrera en el butacó; bevia uns glops de cafè, uns glops de conyac.

I les hores passaven. Les anava llençant la campana de l'església damunt del poble. I quan la lluna, que era com una rosa de te, s'ha fos—els dits blaus de la nit n'han arrencat totes les fulles—, ha apuntat l'alba lívida. I el to blau de la nit ha esdevingut un to gris, que després s'ha tacat lleument de rosa. I ha començat a clarejar.

S'ha oït l'obrir i tancar d'algunes portes, unes petjades lleus, les campanes. Novament el silenci.

I de sobte, apropant-se, un càntic, una salmòdia estranya. El viatger, amb un xic de pasme, ha deixat d'escriure,

Felip V en sanfaina

—Bon profit!

s'ha apropat a la finestra. I ha vist una teoria de noies que s'acostaven cantant, formades en processó. Les acompanyava un capellà.

Aquestes noies—tot el poble era banyat en una llum malva i les veus tenien la sordina de l'alba—cantaven: "Ave Maria, plena sou de gràcia..."

El capellà—veu profunda de baix—responia: "Santa

Maria, Mare de Déu..."

Era el rosari de l'aurora. I el viatger, quan s'allitava, creia viure seixanta, setanta anys enrera.

El poble, indiferent, començava a viure la vida de cada dia. El primer raig de sol pintava a la sanguina el campanar.

LLUÍS CAPDEVILA

Ho faran així

Veieu aquesta trinxera? Doncs, no és altra cosa que la sucursal d'un banc.

Imitació d'una teogonia índia

I

El Tot va fer el Món.
I el va fer rodó.
I així s'explica que doni tantes voltes.
En una d'aquestes voltes va venir al Món l'Inda.
I el Temps el va fer fort.
I el va fer gras.
I com que era tan bona peça, els Sacerdots d'En Kametes el tenien a l'Ombra, destinat a sacrificar-lo a Brahama.

Però el Destí s'hi oposà.
I el tregué de l'Ombra.
I de mans del Gran Lama li fou lliurada la Cartera de Finances.

L'Inda va dir francament que no sabia com manejar-la, aquella cartera, que no hi entenia res, i que ni tan sols li interessava.

Però hi havia un Pacte entre mig.
I hagué d'acceptar-la.
I va demanar consell.
A un home que no entén en una cosa i que ho confessa i que demana consell, se'l pot malaconsellar.

I fou així.
I ell, embolica, que fa fort!...

II

Hom diu que el primer disbarat fou el d'anullar el crèdit Morgan, per bé que no s'ha pogut posar en clar si, tanmateix, fou ell qui va anullar-lo, o si fou el concessionari.

Això el Temps ho aclarirà.
El fet és que el crèdit fou anullat.
I als pocs dies l'Erari restava sense bitllets i sense crèdit.

I pujava la lliura.
I l'Inda suava "el quilo".
I començà a desinflar neumàtics.
I els bitllets no apareixien per enlloc.

III

Consultat el Gran Lama, hom l'autoritza a fer una nova emissió de bitllets.

La lliura a 59!

Vinga un Decret!

La lliura a 60!

Un altre Decret.

La lliura a 61, a 62...

L'Inda va veure com s'acostava per moments a la xifra fatal i sospitosa.

I va pensar en França.

IV

Tot seguit foren enviats uns emissaris a París, per tal de concertar un emprèstit de nou milions de lliures esterlines amb el Banc de França.

I pel que pogués passar, hom va oferir dos vagons plens d'or, amb garantia.

I el crèdit fou concedit.

No per l'Inda, sinó per la garantia, naturalment.

Els Bancs, tanmateix, serveixen per alguna cosa.

V

Així i tot, l'Inda, que és un socialista irreductible, va fer unes famoses declaracions contra els Bancs, i començà a posar-los trabes i més trabes.

En arribar a aquest punt, sembla que la veu d'una divinitat invisible cridà l'Inda i li digué textualment, amb el seu idioma concentrat:

—Echevarrieta Iturrigorri Birria!

Ço que, traduït al català, vol dir:

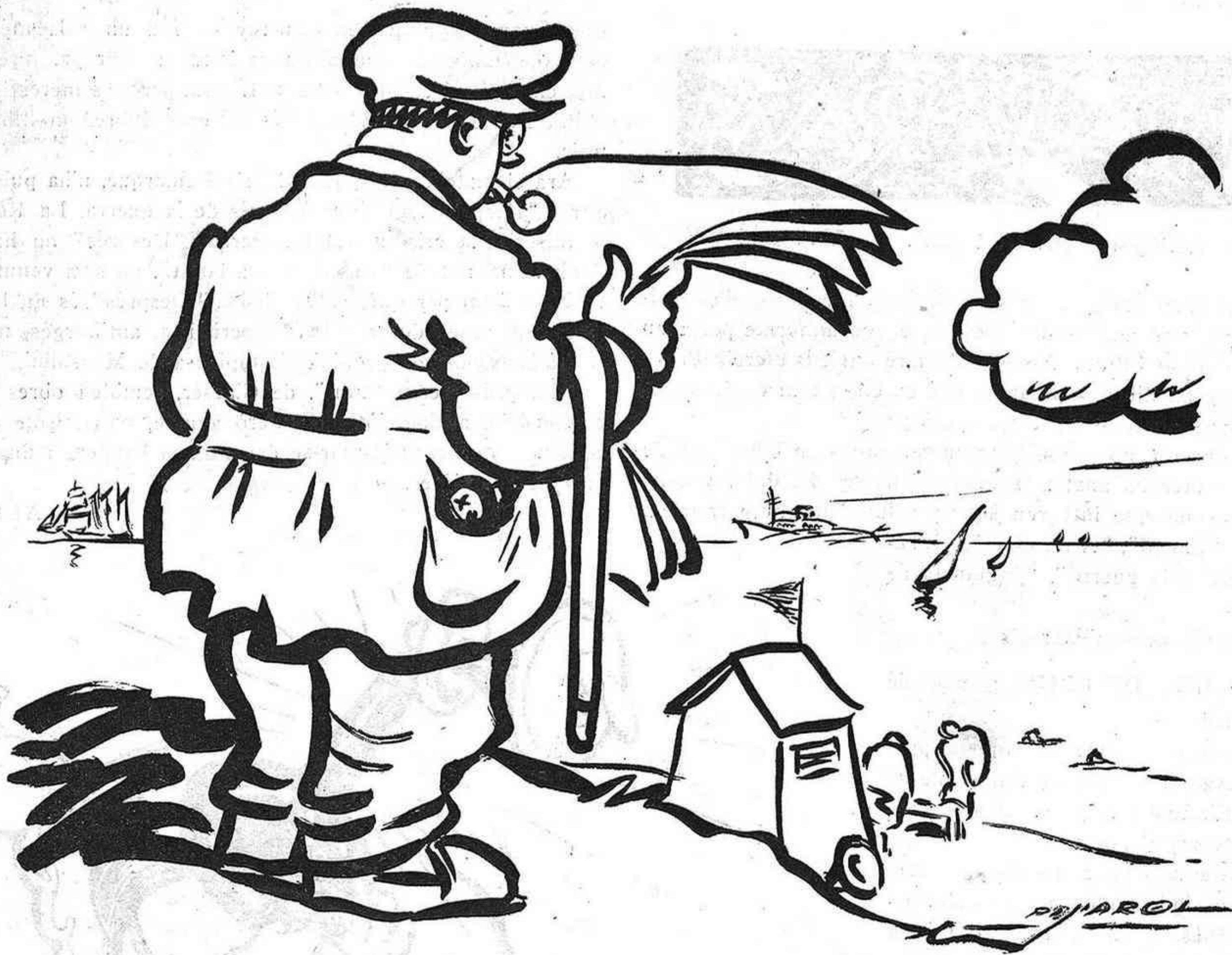
—Ja vas bé per aquest camí; però cal fer distincions. Recordat dels que t'ajudaren.

I l'Inda, que a més de socialista és agraït, va fer el que la veu li deia.

Es dir, va fer distincions.

Les quals consistiren en ajudar els uns contra els altres.

L'estiuejant, desertor

—Ara que han guanyat, em sap greu no haver anat a votar a Barcelona.

I començà una rabiosa ofensiva contra l'economia catalana.

I se la carregà l'Ajuntament de Barcelona.

I el Banc de Catalunya.

I el Mercat Lliure de Valors.

I si no arriba a ésser perquè s'esqueia en aquells moments el terme del Pacte, i perquè tothom li va veure el joc, a hores d'ara, de Catalunya no en quedaria en peu més que l'Estatut.

VI

L'Inda, posat al marge de la Immunitat pel terme d'aquell Pacte, ha parat l'ofensiva.

Ço que ha d'ésser, és contra la oposició de tothom:

L'Ajuntament, amb penes i treballs, ha realitzat el pagament del cupó.

El Banc de Catalunya ha tornat a obrir les seves portes.

El Mercat Lliure de Valors ha reprès les seves tasques.

L'Estatut ja és un fet,

No-res no ve de No-res.

Tot ve de Tot.

I, doncs, no cal dubtar.

O Tot o Res.

**Demà, dissabte, no deixeu de comprar
"LA CAMPANA DE GRACIA"**

Sonet

*Après avoir souffert,
il faut souffrir encore.*

(A. DE MUSSET)

¿Per què m'haureu donat aquest amor,
Senyor, si m'heu de prendre la gaubança
i el meu repòs esquiu i l'esperança
de creure'l guariment a mon dolor?

Jo voldria l'amor sense llangor,
sense neguit ni cap mica de frisança...
Jo voldria un amor tot delectança
que em fecundés la mica de claror.

Si adés el meu començ em fou lluernà
i amb urc i amb ull gelós ara em governa,
per què així llangorós m'afrenta tant,

i indòcil la passió m'engelosa?...
Quan és el cant, Senyor, de doloria
que trist conhort és el conhort del cant!

FRANCESC SERRA

NOPALS. ELEGIES DE GUERRA. J. M. Prous i Vila.

El llibre d'un poeta, en moltes pàgines. I el llibre d'un soldat, sempre. Però d'un soldat que sota el seu uniforme porta un cor d'home digne i lliure. Això és el llibre que ens ofereix Prous i Vila. Un gran llibre, a pesar de què en ell —com en la majoria dels altres poetes— no tot és perfecte.

Però, sobretot, no és un llibre vulgar, no és un llibre més de versos. El poeta ha anat a la guerra i ha fet del dolor poesia.

Dels poemes que integren aquest volum, nosaltres triaríem els titolats "Canço", "A un mort", "L'heroi", "Nadal a la guerra", "Joguina de rei".

Sense, però, desmerèixer els altres.

LA COLUMNA DE LLUM, poemes de Joan Pardellans.

Un altre llibre de versos. Aquest, prologat per Agustí Esclasans. Pròleg ple de lucidesa i afectuositat, que no lloa en fals, que no extravia el poeta.

Joan Pardellans ha escrit els seus versos amb una independència i una sinceritat admirables. Cosa molt d'agrair avui que la poesia de casa nostra ha sofert tantes influències de fora casa. Joan Pardellans ha escrit un llibre de versos—aquest de "La columna de llum", que és el primer que publica—, que tal vegada semblin freds a més d'un. Sota aquesta aparent fredor hi ha, però, un foc i un abrandament ben estimables. Foc de passió fervor sense el qual no és possible l'obra poètica.

D'entre els poemes d'aquest llibre cal destacar-ne "Segells", "Rapsòdia de la fullaraca", "La dansarina en blanc i en negre", "Els ulls de les estàtues".

QUE HA PASSAT?, per Lleó Trotski.

Un fullet de seriosa i digna presentació, de contingut—ja no caldria dir-ho—interessant i dens. I un preu baratíssim. Els que llegeixen, sobretot els obrers, no poden oblidar totes aquestes qualitats. Rússia és, avui, el problema més seriós del món, a part la Índia de Gandhi. Trotski, un dels homes més interessants de la nostra època.

I aquest fullet de "Què ha passat?"—o sigui: què ha passat a Rússia amb la dictadura de Stalin—una relació de fets, dates i dades que cal, forçosament, llegir.

DESPRES, novella d'E. M. Remarque.

Ja recordareu "Res de nou a l'Oest" del mateix autor, veritat? "Res de nou a l'Oest"—obra de la qual fou "La Campana de Gràcia" la primera en ocupar-

se'n, quan es publicà en alemany — fou un dels més grans èxits de llibreries que s'han registrat a Europa. Tres-cents-mil exemplars en dos mesos. L'obra, però, es mereixia aquest èxit. "Res de nou a l'Oest" és un gran llibre, un llibre magnífic.

Ara el mateix autor, Erik Maria Remarque, n'ha publicat un altre: "Després". O sigui: després de la guerra. La Revolució, la misèria, la crisi moral i material. "Després" no ha tingut l'èxit fulminant de "Res de nou a l'Oest", no s'ha venut tant.

No sabem per què, val a dir-ho. "Després" és un llibre intens, cru, rebel, dolorós, anti-imperialista, antiburgès, magnífic. A Itàlia l'acaba de prohibir l'estúpida de Mussolini.

"Després", com "Pan", de Glaeser, semblen obres de descomposició, antipatriòtiques. Però avui el patriotisme és quelcom més que entusiasmar-se davant una bandera i uns uniformes de coloraines.

ALPHA

Aquí, y en el mundo entero,
«poderoso caballero
es Don Dinero.»

MANDRAGON

TELO ENLAIDE

BARCELONA

Ha debutat una companyia valenciana dirigida per Vicens Broseta.

Ha aconseguit un sorollós èxit amb la farsa còmica, en dos actes, de Felip Melià, "Pare vostè la burra, amic!", com també amb la comèdia "Gratitud!", del mateix autor.

La vinent setmana parlarem de les noves estrenes, "El sant dels miracles" i "Una sogra castanyola".

NOVETATS

En aquest teatre continuen representant-se obres del repertori líric, i anuncien per a molt aviat l'estrena del darrer èxit, "¿Qué tiene la jota, madre?"

NUEVO

La Companyia Saus de Caballé representarà "Paca la Telefonista", "Los Faroles" i "Marina", per Francesc Manén.

Tenim entès que aviat aquesta Companyia passarà al Victòria per a començar la temporada d'hivern.

COMIC

Seguint la tradició d'aquest teatre, continuen les revistes amb Perlita Greco i La Yankee, com a vedettes, i Faustí Bretaño, com a primer actor.

ENTREACTES

Sabem que Amichatis està enllestint l'obra de debut de Josep Santpere, la qual obra té per títol "El salvatge de Caldes".

✱

Lluís Capdevila i Agustí Collado col·laboren, i també escriuen obra per l'Espanyol.

✱

Sabem que Pius Daví s'ha comprat un vestit amb dibuixos futuristes per a interpretar un paper de teatre modern.

Diu que si ni així el van a veure, que està disposat a convertir el pati de Romea en una piscina d'hivern.

✱

Joan Pous, l'empresari del Victòria, cobra més pessetes de drets de propietat intel·lectual (?) que cap autor.

I si no és amb aquestes condicions, no estrena.

✱

El mateix li passa al senyor Lluís Calvo, el popular empresari de sarsuela, sinó que aquest és més valent: es deixa posar el nom al cartell, al costat del "de la víctima".

✱

Els germanets Burgues han portat de París dos èxits.

L'un és un encenedor, amb mirall i tot, que fa glatir a tothom.

L'altre èxit és una màquina de calcular... els diners que perdin.

✱

Gaston A. (Ah!) Màntua té lliurades als senyors Daví, Fer-

L'Estatut...

...o la nostra estàtua de la Llibertat.

nàndez Burgas, ídem de ídem Burgas, societat en comandita, compte corrent a l'Hispano Colonial, la friolera de disset obres, les més reexides de les quals són:

"La Passamanera del Born".

"Jo voldria ésser senyor".

"Madame Percalini, o la Diosa del carrer de Mercaders".

"La noia de les golfes".

No donem tots els títols, per no cansar el lector.

D'aquell cap se'n poden esperar moltes coses.

A Madrid ha tingut lloc un concurs per tal d'elegir "Miss Comercio e Industria."

Nosaltres proposem d'elegir, a Barcelona, "Miss Sindicat". I que aquesta Miss sigui una vaguista de Telèfons.

✱

Tota la Premsa de Madrid ha parlat de les "alhajas" de Benavente.

Aquestes "alhajas", lector, no són pas les seves comèdies..

Són "alhajas" autèntiques, sense metàfora, com les "alhajas" de la Xelito o de la Carmen Flores...

✱

L'home de la República que ha acaparat més càrrecs és Lerroux: Ministre, diputat per sis o set districtes, President del partit Radical, de l'Aliança, del Círcol de Belles Arts, de l'Associació de la Premsa...

Ara han començat els preparatius per tal d'elegir "Miss República". ¿Per què no elegir també "Miss Lerroux"?

Per al burgès espanyol no hi hauria "miss" més seductora...

✱

Català! Catalunya ja és lliure.

Davant la clara expressió de la teva voluntat d'autonomia, les Corts espanyoles — Corts liberals nascudes de la Revolució — no podran fer altra cosa que inclinar-se.

I si no ho fan, pitjor per ells. Nosaltres hem conquerit la llibertat amb el nostre sol esforç i ja no ens la deixarem arrabassar mai més.

✱

Ara, cal que fem honor a aquesta llibertat, cal que donem, a tots els altres pobles d'Ibèria, germans nostres, un alt exemple de discreció i de civisme.

I en brindar per la nostra autonomia, brindem també per la República Federal i, sobretot, per aqueixa admirable dona catalana que tant ha contribuït, amb el noble esforç de la seva feminitat, al triomf definitiu de l'Estatut de Catalunya.

✱

Una pregunta:

Es veritat, senyor Ainaud, que no fa gaires dies, a certa senyoreta, mestressa d'una escola municipal, se la va tractar bastant malament perquè no ensenyava als infants en català, fent només "tres mesos" que resideix a Catalunya?

Si és cert, sols ens cal dir: entre poc i massa! Volem l'ensenyança primària en català, però sense vexacions per ningú.

✱

El Congrés ha donat un vot de confiança al primer Govern de la República.

Nosaltres, igual que totes les esquerres, no hi estem conformes. Almenys, mentre en aquest Govern hi hagi homes tallats del patró de "Maura, no!".

✱

Els propietaris segueixen fent reunions i tractant dels entrebancs que els sorgeixen amb la pretesa rebaixa de lloguers.

Amb menys reunions i un xic de bona voluntat a posar les coses al lloc que deuriem estar, tot restaria arranjat. Nosaltres, ni som partidaris que la gent no pagui els lloguers, ni en som dels propietaris que, sense solta ni volta, han augmentat barroerament els preus.

✱

Ha debutat un "torero" català. En anunciar-lo, deien l'enginyer industrial senyor Fulano.

No podia haver tirat per altre cantó, aquest senyor? Si no es podia guanyar la vida amb la carrera que té, com vol defensar-se-la fent "carreres" a peu?

Perquè és de suposar que els braus no li faran gaire gràcia, tampoc.

✱

Els "sin trabajo" no es cansen de promoure aldarulls.

Creiem molt santament que, si l'Ajuntament no es veu amb cor de solucionar aquest afer, val la pena que ho digui.

La ciutat no pot estar a mercè de quatre desvagats i avatadors que no són "sense feina" d'ara, sinó que mai no han treballat.

I aquests no necessiten un plat a taula, sinó una vara a l'esquena.

✱

S'han d'"estampillar" els bitllets de banc. Això, que a algú podria semblar-li una feina aclaparadora, a nosaltres no ens fa ni fum. Fa temps que no n'hem vist cap. I els pocs que recordem, han passat per les nostres mans com fulles voleiadises...

Eh, que ens ha sortit bé, això?

R. F. J.—Aquest no està prou bé.

H. C. S.—Els vostres treballs estan bé, i seran publicats. Sols que, per la seva llargària, haurem d'esperar un xic.

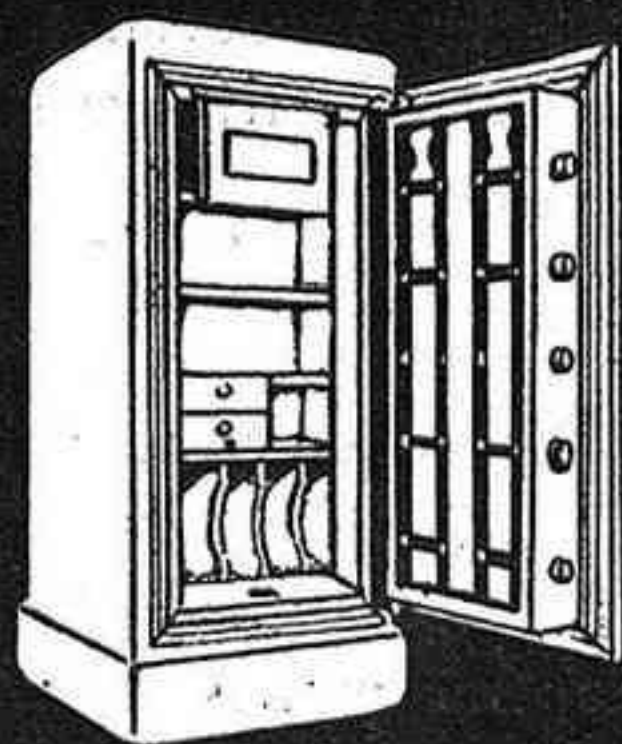
A. S. A.—Creiem fer-vos un gros favor no publicant-ho. Si l'"amada" ho llegís, us esgarraparia.

V. C. S.—Fillet, això no pot pas publicar-se.

P. B.—Igual,

D. B. M.—Està bé, i anirà.

Imp. "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8. -- Barcelona.

ARQUES "SOLER"

INCOMBUSTIBLES E IMPERFORABLES AMB EL SOPLET

ALDANA 3 i 5. BARCELONA TELEFÓN 31853

Obres completes d'En C. Gumà

	Ptes.		Ptes.
Fruyta del temps. —Colecció de poesias, formant quatre tomets titulats: <i>Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa y Fruyta madura</i> ; segona edició ilustrada. Cada tomet 0'60 de pesseta; tots junts.	2'40	¿Colon o Carnestoltes? —Ensarronada còmica municipal; ilustració de M. Moliné	0'60
L amor, lo matrimoni y'l divorci	0'60	Pelegrins a Roma. —Viatje bufo-tràgic en vers, ilust.	0'60
Del bressol al cementiri	0'60	¿Per què no's casan los homes? —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Buscant la felicitat	0'60	¿Per què no's casan las donas? —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Petóns y pessichs	0'60	La salsa del amor.	0'60
Barcelona en camisa	0'60	Lo món per un forat. —Humorada en vers, ilust.*	0'60
Lo deù del sigle	0'60	De la Rambla a la Manigua. —Aventuras d'un reservista, ilustrada	0'60
¿Home o dona?	0'60	Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, ilustrada	0'60
La dona nua (¡Moralment!)	0'60	Un casament a prova. —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Tipos y topos (Colecció de retratos)	0'60	La senyora de tothom. —Humorada en vers	0'60
¿Guerra al cólera! Instruccions pera combatrel.	0'60	Lo llibre de les cent veritats. —Edició ilustrada.	0'60
Cla y català. Llissons de gramàtica parda	0'60	El pecat de Eva. —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Don Quijote de Valcarca	0'60	Agència de matrimonis. —Humorada en vers, ilust.*	0'60
¡Ecce Homo! Monòlech en un acte y en vers	0'60	Entre faldillas y pantalons. —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Filomena. —Viatje de recreo al interior d'una dona	0'60	Sota la parra. —Colecció de cantars	0'60
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán	0'60	Mil y un pensaments. —Colecció de màximas y sentiments.—Un tomo de unas 100 pàgines	(agotada)
Sobre las donas. —Polémica entre C. Gumà y Fantástich	0'60	Lo Rosari de l'Aurora. —Album humorístich, ab caricaturas	(agotada)
Vuyts y nous. —Ab lo «retrato» del autor	0'60	Gos y gat. —Juguet còmic en un acte y en vers	(agotada)
20 minuts de broma. —Un tomet que conté dos monòlechs representables, titulats <i>Tres micos y Un cessant</i>	0'60	Un cap-mas. —Juguet còmic en un acte y en vers	(agot.)
La Exposició Universal. —Humorada agre-dolsa	0'60	Lo pot de la confitura. —Colecció de poesias	(agotada)
Una aventura de amor. —Ilustrada per M. Moliné	0'60	Cura de cristiá. —Juguet còmic en un acte y en vers	(ag.)
Cansóns de la flamarada. —Un tomo de 128 pàgs.	1'50	Guia còmica de la Exposició Universal. —Un tomo de 100 pàgines, ab un plano y varis dibuixos	(agot.)
La primera nit. —(Impressions de un nuvi)	0'60	Una casa de dispesas. —Juguet còmic en un acte. (agot.)	(agot.)
Lo dia que'm vaig casar. —(Impressions d'una nuvia)	0'60	Ensenyansa superior. —Juguet còmic en un acte. (agot.)	(agot.)
Drapets al sol. —Escándol humorístich, ilustrat	0'60	¡Abaix lo existent! —Disbarat còmic en un acte.	(ag.)
Quinze dies a la lluna. —Gatada en vers, ilustrada	0'60	L'amor es cego. —Juguet còmic en un acte y en vers	(ag.)
Ni la teva ni la meva. —Comedia en 3 actes y en vers	2'40	Lo Marqués de Carquinyoll. —Juguet còmic en un acte	(ag.)
Un viatge de nuvis. —Humorada en vers, ilustrada	0'60	Jesús Maria Joseph! —Juguet còmic en un acte	(ag.)
¿Quina dona vol vostè? —Humorada en vers, ilust.*	0'60	¿Com se pesca un marit? —Humorada en vers, ilustrada	(ag.)
Lo primer dia. —Juguet còmic lirich, en un acte	0'20		
Art de festejar. —Catecisme amorós, en vers, ilustrat per M. Moliné	0'60		
Guia del conquistador. —2. ^a part del <i>Art de festejar</i>	0'60		

Mónita secreta

Instruccions reservadas de la Compañia de Jesús

Precio: 1 peseta

El culto al desnudo

por ROGER SALARDENNE

Precio: 5 pesetas

Mapes i Guies Michelin

PER

AUTOMOBILISTES

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en Urances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certíficat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

Vots són "tramfos"

—He guanyat la partida!

Irinius